

Asia: VN/13519/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan organisaatio

Lausunnonantajan organisaatio

Kunta tai kuntayhtymä

Sosiaalihuoltolaki

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

Kyllä

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

Kyllä

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä?

Ei tarvetta muuttaa. Minkä lisäarvon termin muutos tuo? Hoiva-asuminen viittaa puolesta tekemiseen, joten ei ole hyvä vaihtoehto tehostetun palveluasumisen termin korvaajaksi. Vanhahtava käsite tuo mieleen holhoavia miellelyhtymiä.

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispykälän palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

9. Pitääkö turva-auttajan olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

Kyllä

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Kyllä

Vanhuspalvelulaki

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

Kyllä

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

Kyllä

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

Kyllä

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

Kyllä

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

Kyllä

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

- riski työvoiman saatavuudessa, koska pulaa jo nyt työvoimasta
- johtamiselle määritellyt tehtävät ovat nykyisessä johtamisessa vastuutettu; johtaminen ei parane pelkästään velvoitteita lisäämällä
- sosiaalihuollon ammattihenkilöstön vaatimus johtotehtävissä

Kysymyksiä herättää erityisesti johtamisen vahvistaminen. Käytännössä lakiuudistusesityksessä toimintayksikön johtajille asetetaan tehtäväksi vastata toimintayksikön riittävästä henkilöstöstä, huolehtia omavalvonnan toteuttamisesta osana päivittäistä toimintaa, huolehtia omavalvonnan toteuttamisesta osana päivittäistä toimintaa, huolehtia asiakastyöhön liittyvien vaatimusten täyttymisestä sekä tukea henkilöstön hyvinvointia. Huomattava on, että jo nykyisin nämä ovat ikääntyneiden palveluissa johtajien ja esimiesten keskeisempiä tehtäviä.

Kun tiedetään, että ikääntyneiden palveluihin henkilöstöä on erittäin hankala saada, ei pelkästään esimiesten vastuun lisääminen tuo tarvittavaa helpotusta. Johtaminen ei parane pelkästään vastuiden nimeämisellä, vaan johtamiselle ja esimiestyölle on löydettävä resurssit sekä työkalut vastuiden ja tehtävien toteuttamiseksi. Ikäihmisten palveluiden tehtäviin on jo nykyisin erittäin vaikea saada henkilökuntaa eikä tilanne parane yksin johtajan roolia painottamalla.

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon?

- koulutusta ennakoiden eli ennen lain voimaantuloa sekä soveltamisohjeita
- yleisen tietoisuuden lisäämistä. Viestinnässä tuotava esille, ettei kyseessä ole subjektiivinen oikeus

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?

- muut palvelut ennen sosiaali- ja terveyspalveluita, ennakointi, asiakkaan osallisuuden vahvistaminen, asiakkaan toimintakyvyn, voimavarojen ja valintojen korostaminen
- palveluohjauksen merkityksen vahvistaminen
- muiden kotiin vietävien palveluiden kehittämisen merkityksen näkökulma puuttuu
- yleinen kuntien / hyvinvointialueiden ja palveluiden infra; alueelliset erot mm. sairastavuus, haja-asutusalueella asumisen haasteet, palveluiden tuottajien puuttuminen alueelta; alueet ovat erilaisia ja on alueita, joilla ei ole palveluntuottajia

- työvoiman saatavuushaaste eri alueilla ja eri ammattiryhmissä, nuorten ikäluokkien pieneminen
- mahdollinen kansainvälistyminen ja työvoimaperäinen maahanmuutto haastavat muutokseen työntekijät kuin asiakkaat kuin omaisetkin

(muutoskyky)

- ikäihmisten ostovoiman muutos aikaisempiin sukupolviin verrattuna, parempi ostovoima hankkia omakustanteisia palveluja
- kustannusten kasvun hillintä sekä palvelujen järjestäjien että asiakkaiden näkökulmasta
- uusien lainsäädännön velvoitteiden toteuttamien käytännössä tulee olla realistisesti mahdollista, lisääntyvät ja tiukat velvoitteet palvelujen

järjestämisessä sekä niiden toteuttamisessa ovat jo nyt haasteellisia esim. jatkuvasti kasvavan työvoimapulan vuoksi. Kun asetetaan lakisääteisiä

velvoitteita kunnille / kuntayhtymille / hyvinvointialueille, tulee valtionosuudet olla korvamerkityt

Täydennykset

Kohta 2:

- Eriyisen tärkeää on huomioida alueiden erilaisuus esim. pitkät välimatkat /resurssitarve; yöllä / kustannukset - keinona mm. omaishoidon lisääminen /

teknologian hyödyntäminen

- Esitys laajentaa kuntien / hyvinvointialueiden tehtäviä, koska nykyisin ei palvelua järjestetä koko suomessa kaikissa kunnissa ☐ laajennuksen

vaikutukset kustannuksiin

Kohta 3:

- Asumisen ja palvelujen järjestämisen eriyttäminen ja selkiyttäminen aikaisempaa paremmin

Kohta 10:

46 b §

- Henkilöstön riittävyyden turvaaminen on haaste; työvoiman saatavuus vaikeuttaa toteuttamista kaikilla mainituilla tasoilla; edellyttää

henkilöstörakenteen tarkastelua - koulutettujen hoiva- avustajien hyödyntäminen myös kotihoidossa /osaamisen varmistaminen

- 49 b § lakiin ei ole tarvetta kirjata sitä, miten esimiestaso raportoi seuraavalle tasolle.

Kohta 11:

- On otettava huomioon eri toimijoiden /viranomaistahojen linjaukset, lupakäytännöt, valvonta - niiden yhteen sovittaminen tuo haasteita.

Kohta 15:

- Teknologian hyödyntämistä toteuttamisessa tulee tuoda esille esim. annosjakelupalvelu / lääke-annosjakeluautomaatit.

Kohta 16:

- Tärkeää henkilöstö voimanvarojen käytön kannalta on tiedon keruun automatisointi ja tiedon saatavuus helposti toiminnan analysointiin ja

kehittämiseen

Ahopelto Maire
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä